

Tiivistelmä poliisirikostutkinnan ja poliisin voimankäytön tutkinnan järjestelyistä

Poliisin tekemäksi epäilty rikos

Esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan syyttäjä johtaa esitutkintaa, jos poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävää suorittaessaan.

Poliisiin kohdistuvien rikosepäilyjen alustava selvittely on keskitetty Valtakunnansyyttäjänvirastoon. Valtakunnansyyttäjänvirastossa toimiva tutkinnanjohtaja päättää alustavan selvityksen perusteella joko

- 1) lähettää asian alueellisen tutkinnanjohtajan ratkaistavaksi tai
- 2) tehdä asiassa päätöksen esitutkinnan toimittamatta jättämisestä. Tutkinnanjohtaja voi myös
- 3) päättää, että syyttäjä ei ota tutkinnanjohtajuutta asiassa, jossa epäilty rikos on tehty virantoimituksen ulkopuolella, ja siirtää asian poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle sen toimivaltaan kuuluvassa asiassa.
- 4) Poliisirikosasian tutkinnanjohtajuus voidaan myös ottaa Valtakunnansyyttäjänvirastoon, jolloin asiaa tutkivat kuitenkin lähtökohtaisesti muut kuin Valtakunnansyyttäjänvirastossa tutkijoina toimivat poliisimiehet.

Tutkinnanjohtajaksi määrätyllä syyttäjällä on toimivalta ratkaista, onko asiassa syytä epäillä rikosta ja toimitetaanko esitutkinta. Esitutkinnan toimittaminen edellyttää, että asiassa on tutkinnanjohtajan käsityksen mukaan esitutkintalain 3 luvun 3 §:n tarkoittamalla tavalla syytä epäillä rikosta.

Tutkinnan aloittaminen voimankäyttötilanteessa

Mikäli joku on kuollut tai loukkaantunut vakavasti poliisin voimankäytön seurauksena tilanteessa, jossa voimankäytön edellytykset ovat sinänsä olleet olemassa, on tärkeää yleisen edun ja tapahtumaan osallisten henkilöiden oikeusturvan kannalta, että kyseisen toimivaltakeinon käyttämisen asianmukaisuus selvitetään perusteellisesti.

Tällaisessa tilanteessa poliisi ottaa yhteyttä Valtakunnansyyttäjänvirastossa toimivaan tutkinnanjohtajaan tai virka-ajan ulkopuolella varalla olevaan syyttäjään. Toimivaltainen syyttäjä ratkaisee tutkinnanjohtajana, aloitetaanko asiassa esitutkinta vai ei. Varalla oleva tutkinnanjohtaja ei tee päätöstä esitutkinnan aloittamatta jättämisestä vaan hän päättää ainoastaan kiireellisistä toimenpiteistä ja tuolloin myös mahdollisesta esitutkinnan aloittamisesta. Mikäli kiireellisiä toimenpiteitä ei varallaoloaikana tarvita, ilmoitetaan asiasta normaaliin tapaan Valtakunnansyyttäjänvirastoon.

Käsitteitä

Esitutkinta: Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Esiselvitysvaihe: Ennen esitutkinnan aloittamista voidaan tehdä niin sanottu esiselvitys sen selvittämiseksi, onko asiassa syytä aloittaa esitutkinta. Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä rikosepäilyyn (tai poliisin voimankäyttöön) liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheettomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä ratkaisu esitutkinnan toimittamatta jättämisestä.

LINKKI: [VKS:2017:3 Poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen esitutkinta ja poliisirikosasiassa tehdystä syyteharkintaratkaisusta ilmoittaminen](#)